

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра «Охорона праці та навколишнього середовища»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної комісії Цивільна безпека
(назва комісії)

Березуцький В.В.
(підпис) (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Експертиза з охорони праці»

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

галузь знань 26 - Цивільна безпека
(шифр і назва)

спеціальність 263 - Цивільна безпека
(шифр і назва)

спеціалізація 263-1 - Охорона праці
(шифр і назва)

вид дисципліни Професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна)

Харків – 2017 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни –
Експертиза з охорони праці
(назва дисципліни)

Розробники:

Професор, професор, кандидат техн. наук
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

Райко В.Ф.

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

Охорона праці та навколишнього середовища
(назва кафедри)

Протокол від «__8__» __лютого__ 2017_ року № __7__

Завідувач кафедри Охорона праці та навколишнього середовища
(назва кафедри)

_____ (підпис)

Березуцький В.В.

_____ (ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Назва випускової кафедри

«Охорона праці та навколишнього середовища»

Завідувач кафедри _____ Березуцький В.В.
(підпис) (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 20__ р.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис голови НМК (для дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійної підготовки за спеціальністю) або завідувача випускової кафедри (для дисциплін професійної підготовки зі спеціалізації, якщо РПНД розроблена не випусковою кафедрою)

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИС- ЦИПЛІНИ

Мета. Метою навчальної дисципліни «Експертиза з охорони праці» є формування знань щодо здатності вирішення проблем і завдань по забезпеченню безпечного виконання робіт підвищеної небезпеки і експлуатації обладнання підвищеної небезпеки. Набуття практичних вмінь і навичок із оцінювання відповідності машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва вимогам чинних нормативних документів з охорони праці.

Перелік професійних компетентностей:

Визначеність і наполегливість щодо вирішення поставлених завдань і взятих обов'язків.

Здатність:

- аналізування імовірності виникнення потенційної небезпеки на промисловому підприємстві;
- оцінювання відповідності машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва вимогам чинних нормативних документів з охорони;
- оцінювання небезпеки процесів виробництва, використовуючи дані принципової технологічної схеми виробництва, характеристику основних технологічних процесів, дані щодо кількості, конструкції, ємності основних технологічних елементів;
- визначення відповідності технологічного процесу, обладнання, оснащення, інструменту і засобів контролю вимогам стандартів безпеки та нормативно-технічній базі.

В результаті навчання студент повинен знати:

- теоретичні положення законів механіки, фізики, хімії,
- теоретичні та практичні аспекти технологічних вимоги до об'єктів галузі діяльності та їх специфіку;
- чинне законодавство, нормативні акти з охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища, вимоги ДСТУ, ДБН, ГОСТ, ТУ положення ЄСКД, ЄСТД для виявлення порушень, які створюють загрозу життю і здоров'ю працівників або можуть привести до аварії, в умовах виробництва;
- нормативні акти щодо проведення ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;
- особливості роботи як окремого обладнання (апаратів, машин тощо), так і їх груп (технологічних блоків) з урахуванням небезпечних властивостей речовин і матеріалів, що використовуються у виробництві;
- основні процеси, що відбуваються під час монтажу, експлуатації та ремонту машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва

щодо можливості виникнення шкідливих і небезпечних виробничих факторів для розроблення профілактичних заходів, спрямованих на їх усунення;

- технічні вимоги до систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання та газопостачання в умовах виробництва у відповідності до вимог нормативно-правових актів з охорони праці;

- системи засобів захисту матеріалів, устаткування та працюючих в умовах виробництва;

- сучасні операційні системи та комп'ютерну техніку для вирішення інформаційних, інформаційно-довідкових, статистичних та комунікаційних задач ;

- уповноважені організації у сфері проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної безпеки;

В результаті вивчення курсу студент повинен **вміти** у відповідності до сфери діяльності (виробнича, соціально - виробнича, соціально- побутова) реалізовувати набуті знання щодо участі:

- у визначенні рівня безпеки потенційно небезпечних об'єктів і об'єктів підвищеної безпеки;

- в організації і забезпеченні проведення експертизи проектів на будівництво об'єктів виробничого призначення з точки зору їх відповідності вимогам охорони праці та проведення експертного діагностування обладнання і робіт та обладнання підвищеної безпеки;

- у забезпеченні безпечних умов праці при експлуатації об'єктів виробничого призначення та обладнання підвищеної безпеки ;

- у розробці проектної документації на об'єкти та обладнання підвищеної безпеки з урахуванням вимог охорони праці.

- в організації експертизи діагностування об'єктів підвищеної безпеки.

- у оперативно-методичному забезпеченні експертизи з охорони праці

Курс «Експертиза з охорони праці» базується на знаннях, які одержанні студентами при вивченні соціально-економічних, загальнонаукових та професійно-орієнтованих дисциплін.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Основи інженерної підготовки	Потенційно-небезпечні виробничі технології та їх ідентифікація
Основи професійної безпеки та здоров'я людини	Безпека виробничих процесів і устаткування
Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій	Безпека експлуатації будівель і споруд
Електробезпека	Пожежна безпека виробництв

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	120	48	72	32		16	15			екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 40 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна ви- кладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
			Модуль 1. Основна суть і призначення експертизи безпеки	
1,2	Л	4	Тема 1. Вступ. Об'єкти і суб'єкти експер- тизи. Методика проведення експертизи промислової безпеки. Основні визначення. Вимоги і джерела підвищеної небезпеки. Рівні експертизи промислової безпеки. Мета , об'єкти і суб'єкти експертизи. Порядок формуван- ня і регламент роботи експертних груп. Етапи проведення експертизи. Обов'язки експертної організації і замовника. Тер- міни проведення експертизи.	1,2,3
3,4	Л	4	Тема 2. Оформлення, узгодження і вида- ча висновку експертизи промислової без- пеки. Етапи оформлення і проходження висно- вку експертизи від проекту до остаточного рішення. Затвердження остаточного висновку експертизи.	1,2,4,3,5
5,6	Л	5	Тема 3. Порядок і особливості експер- тизи декларації безпеки промислового об'- єкту.(Постанова КМУ № 1107 від 26.10.2011р).	2,3,4
	ПЗ	4	Підстава для проведення експертизи де- кларації безпеки. Об'єкт експертизи де- кларації безпеки промислового об'єкту. Складові частини декларації безпеки промислового об'єкту. Терміни її прове- дження	
			<u>Модуль 2. Експертиза з охорони праці</u>	
7,8,9	Л	6	Тема 4.Порядок розробки проектної документації на будівництво згідно вимог охорони праці. Складові проектної документації для будівництва об'єктів. Нормативно- правові акти з питань експертизи проектів .Попередня експертиза	1,4,5
	ПЗ	2		

10,11,12,13	Л	8	(перевірка) проектної документації. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на будівництво. Авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з боку проектних організацій.	1,4,5
	ПЗ	8	Тема 5. Експертиза виробничих процесів та обладнання. Завдання та порядок експертизи виробничих процесів та обладнання. Положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва. Проведення систематичного експертного діагностування обладнання підвищеної небезпеки. Перелік робіт підвищеної небезпеки.	
14,15, 16	Л	5	Тема 6. Порядок отримання дозволів на експлуатацію обладнання підвищеної небезпеки та розробки декларацій з урахуванням вимог Постанови Кабміну України № 1107 від 26.10.2011р.	3,4
	ПЗ	2	Технічне обстеження імпортного обладнання підвищеної небезпеки . Вимоги до переліку та змісту документації, що надається в експертні організації. Оформлення експертних висновків на відповідність об'єкту дослідження вимогам охорони праці	
Разом		48 3 них: Л -32 ПЗ-16		

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються студентом самостійно (п. 3 додатку 8).
3. У графі 5 вказується номер відповідно до Додатку 14.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	8
2	Підготовка до практичних(лабораторних, семінарських) занять	9
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	40
4	Виконання індивідуального завдання	15
5	Інші види самостійної роботи	
	Разом	72

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
	<p style="text-align: center;">ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правові акти з питань експертизи проектів . Література [1 ,5, 4, 10,11] 2. Завдання та порядок експертизи виробничих процесів та обладнання . Література [1, 3.4, 10,11] 3. Обстеження підприємств для виявлення робіт з підвищеною небезпекою. Література [5,4, 10,11] 4. Порядок визначення робіт з підвищеною небезпекою . Література [2, 3-4] 5. Отримання дозволу на експлуатацію обладнання підвищеною небезпеки . Література [2, 4. 3] 6. Технічне обстеження імпортного обладнання підвищеної небезпеки . Література [3, 4] 7. Вимоги до переліку та змісту документації, що надається в експертні організації. Література [5, 8, 10,11]. 10. Оформлення експертних висновків на відповідність об'єкту дослідження вимогам охорони праці Література [3.4] 9. Попередня експертиза (перевірка) проектної документації. Література [5, 2, 9] 10. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на будівництво. Література [5, 10,11] 11. Авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з боку проектних організацій. Література [5,10,11,] 12. Положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва. Література [5, 10,11] 	<p>Із 1-8 теми завдань до 9 тижня. Із 9-12 теми завдань до 15 тижня. Виконання у вигляді рефератів.</p>

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Лекційні заняття: читання лекції проводиться шляхом начитування матеріалу, застосовуючи такій послідовності – вступна, тематична та заключна лекція. Види лекційних занять: оглядова лекція, узагальнююча лекція, лекція-інструктаж проводиться з метою підготовки студентів до семінару та практичного заняття.

Для активізації заняття застосовується підготовлений дидактичний матеріал, який демонструється з використанням технічних засобів навчання, а також розгляд прикладів з практичної експертизи.

2. Практичні заняття: проводяться у відповідності до методичних вказівок за визначеними варіантами

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування на лекціях, виступів на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, проведення контрольних робіт, ректорських контрольних робіт тощо.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, контрольних робіт за змістовними модулями (на 9 та 15 тижнях);
- з практичних, індивідуальних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань, реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту(з оцінкою) або екзамену відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль може проводитися в усній формі по екзаменаційних білетах або в письмовій формі за контрольними завданнями, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів (Інтернету). Можливе поєднання різних форм контролю.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватися як допоміжна інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

Студент вважається допущеним до семестрового екзамену з навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних та лабораторних занять, та виконання індивідуальних завдань СРС, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1.1	T1.2	T1.3			T2.1	T2.2	T2.3				
10	10	20			20	20	20				100

T1, T2, ... – номери тем змістових модулів.

Розподіл балів відповідно до тем змістовних модулів:

Аудиторні заняття (40%): Л (26,7%) – форма контролю – контрольні роботи;
ПЗ (13,3%) – звіти, щодо виконання робіт;

Поза аудиторні роботи студента (60%): СРС (РЕ, тільки з індивідуальними завданнями, 2 теми (2 змістовних модулів)).

Таким чином, розподіл тем із кількістю балів 10: Л-5; СРС –5;

розподіл тем із кількістю балів 20: Л- 7,5; ПЗ – 7,5; СРС – 5.

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

Базова література

1	Закон України про охорону праці від 21.11.2002 р. . - Харків.Вид-тво «Форт», 2013.
2	Основи охорони праці: Навчальний посібник / За ред. проф. В. В. Березуцького. – Х.: Факт, 2007. – 480 с.
3	Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2012 „№ 927 (927-2012-п) . Постанова від 26 жовтня 2011 р., №1107. Київ
4	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.05. 2004 р. „№ 687.Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Київ.
5	Цейтлін М.А., Райко В.Ф., Шестопапов О.В. Проектування природоохоронних комплексів з використанням САПР /Навчальний посібник/. - Харків: НТУ «ХПІ», 2013.- 224 с.
6	Інженерні рішення з охорони праці при розробці дипломних проектів інженерно-будівельних спеціальностей: Навчальний посібник / За ред. В. В. Сафонова. – К.: Основа, 2000. – 336 с.
7	7. Инженерные решения по охране труда в строительстве / Под ред. Г. Г. Орлова. – М.: Стройиздат, 1985. – 278 с.
8	Іванов В.М. Технічне діагностування підйимально-транспортних машин. Начальний посібник. – Х.: Форт, 2010. – 248с. ЗМ 1.2, т.8-11
9	ДБН А.2.2–3-2004. Состав, порядок оформления, согласования и утверждения проектной документации для строительства
10	Методика проведення Державної експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво (реконструкцію, технічне переоснащення) виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці №95 від 30.09.1994)
11	Методичні рекомендації щодо розроблення та оформлення висновків експертизи для видачі дозволів Державним комітетом України з нагляду за охороною праці та його територіальними управліннями (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці від 14.04.2004р.).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

(перелік інформаційних ресурсів)

1. Електронний ресурс доступ, <http://www.dnopr.kiev.ua> – нормативні документи
2. доступ: <http://web.kpi.kharkov.ua/safetyofliving/>